

Asia: STM082:00/2018, STM/3925/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laieksi lääkelain ja apteekkiverolain muuttamisesta, luonnos muistioksi lääketaksasta annetun asetuksen muuttamisesta ja arviomuistio itsehoitolääkkeiden saatavuudesta ja saatavuuden parantamisesta eri malleilla

Luonnos hallituksen esitykseksi ja lääketaksa-asetus

Lääkkeiden hintaa koskien sallittaisiin itsehoitolääkkeiden hintakilpailu pienentämällä valmisteen toimittamisesta saatavaa apteekin katetta. Ehdotuksen mukaan erälle itsehoitolääkkeille asetettaisiin enimmäishinta. Tästä olisi kuitenkin poikkeuksia: lisäneuvontaa vaativat lääkkeet, kipulääkkeet lukuun ottamatta ulkoisesti käytettäviä valmisteita, yskänlääkkeet ja eräät ummetus- ja ripulilääkkeet. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Itsehoitolääkkeen hinta muodostuu tukkuhinnasta, apteekin katteesta ja arvonlisäverosta. Tukkuhinnan asettaa lääkeyritys. Tällä hetkellä itsehoitolääkkeiden hintakilpailu käydään apteekin hyllyssä eri valmistajien kesken ja apteekkeilla on lakisääteinen velvoite antaa kuluttajille tietoa lääkkeiden hinnoista. Apteekki ei siis pääätä itsehoitolääkkeen hintaa, eikä kuluttajan tarvitse mennä toiseen apteekkiin edullisemman lääkkeen perässä. Pidämme tärkeänä, että myös esitetyn muutoksen jälkeen apteekkeja velvoitetaan pitämään valikoimissaan edullisimpia itsehoitolääkkeitä.

Esitysluonnoksen sivulla 24 todetaan, että ”kun tukkuhinta-alennuksia ei ole tarkoitus sallia, on mahdollista, että syntyvä hintakilpailu jää asiakkaiden saaman hyödyn näkökulmasta maltilliseksi”. Sivulla 26 kuitenkin todetaan ennen alennuskieltoa vallinneesta tilanteesta, että ”alennukset eivät kuitenkaan vaikuttaneet lääkkeiden vähittäismyyntihintoihin, vaan saatu hyöty kohdistui ainoastaan apteekkariin tai apteekkia ylläpitävään yliopistoon”. Esitämme, että hallituksen esityksessä ei väitettäisi tukkuhinta-alennusten johtavan asiakkaiden näkökulmasta suurempaan hyötyyn. Esityksessä todetaan kuitenkin hyvin tukkualennusten keskeisin ongelma, eli lääkeyritysten ja apteekkien väliset alennussopimukset voivat vaarantaa väestön luottamusta lääkkeiden myynnin ja lääkeneuvonnan riippumattomuuteen.

Pidämme terveystaloudellisesti perusteltuna, että lisäneuvontaa vaativat lääkkeet, suun kautta otettavat kipulääkkeet, hoitosuositusten vastaiset lääkkeet ja mahdollisesti riippuvuutta aiheuttavat lääkkeet on rajattu alennusmahdollisuuden ulkopuolelle.

Kommenttinne koskien ehdotusta oikaisuvaatimuksen poistamiseksi eräistä apteekkilupia koskevista Fimean päätöksistä.

Pidämme ehdotusta perusteltuna, koska se nopeuttaa hieman uusien apteekkien perustamista.

Luonnoksessa ehdotetaan muutettavan apteekkiverolakia siten, että apteekkiveroasteikkoon lisätään joko uusi ylin liikevaihtoporras tai vaihtoehtoisesti korotettaisiin nykyisen asteikon neljän ylimmän liikevaihtoportaan veroprosenttia.

Kommenttinne koskien ehdotusta.

-

Yleiset kommentit koskien luonnosta hallituksen esitykseksi.

-

Arviomuistio itsehoitolääkkeiden saatavuudesta ja saatavuuden parantamisesta eri malleilla

Arviomuistiossa esitellään ja arvioidaan nykyisten apteekkien palvelupisteiden perustamisen helpottamista siten, että jatkossa palvelupisteet perustettaisiin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle tehtävällä ilmoituksella (malli 1). Palvelupisteitä saisi perustaa esimerkiksi kauppakeskitymiin, kauppoihin tai sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteiden yhteyteen, eikä palvelupisteiden määrää rajoitettaisi.

Kommenttinne koskien mallia 1.

Pidämme positiivisena, että mallin mukaan itsehoitolääkkeen valintatilanteeseen sekä lääkehoidon oikean toteuttamisen tueksi tulee olla saatavilla farmaseuttista lääkeneuvontaa.

Arviomuistiossa esitellään ja arvioidaan eräiden itsehoitolääkkeiden myynnin laajentamista apteekkien ulkopuolelle myyntilupamenettelyn kautta. Tällöin myyntiluvanhakijat hakisivat itsehoitolääkevalmisteille apteekin ulkopuolella myytävän lääkkeen luokittelua. Ehdotuksen mukaan lääkkeitä myyvän myyntipaikan tulisi hakea Fimealta lupa itsehoitolääkkeiden myyntiin, ja myyntiä valvoisivat Fimea yhdessä maakuntien kanssa.

Kommenttinne koskien mallia 2.

Pidämme tärkeänä, että itsehoitolääkkeiden käyttäjän on aina mahdollista saada lääkeneuvontaa farmasian alan ammattilaiselta, joten suhtaudumme varauksellisesti malliin 2.

Yleiset kommentit koskien arviomuistiot ja näkemykset itsehoitolääkkeiden saatavuuden parantamisesta ja kilpailun lisäämisestä toimialalla.

Pidämme tätä arviomuistion kohtaa kyseenalaisena:

”Ellei toivottuihin hintajoustoihin päästäisi ainoastaan malliin 1 liittyvillä tässä esityksessä valmistelluilla muutoksilla, olisi mahdollista tarkastella jatkossa sitä, että tukkuhinta-alennukset sallittaisiin.”

Tukkuhinta-alennusten ei ole todettu aiemmin siirtyneen vähittäishintoihin, mutta tukkuhinta-alennusten on todettu vääristäneen lääkeneuvontaa. Tästä huolimatta arviomuistion viestinä on, että jos apteekit eivät anna itsehoitolääkkeistä alennuksia omasta katteestaan tinkien, heille saatetaan sen seurauksena mahdollistaa alennusten saaminen lääkeyrityksiltä, jota ei aiemminkaan ole siirretty vähittäishintoihin. Tämä on epäloogista ja vastoin terveystaloudellista lähestymistapaa.

Monissa normaaleissa kuluttajatuotteissa valmistusmaan tai hinnan perusteella voi päätellä jotain myös tuotteen laadusta, mutta se ei päde lääkkeissä. Itsehoitolääkkeissä kilpailu toimii parhaiten läpinäkyvästi tukkuhinnoin, jolloin lääkeyrityksen antama alennus tukkuhinnasta siirtyy täysimääräisenä kuluttajahintoihin, eikä vääristä lääkeneuvonnan puolueettomuutta.

Bothas Heikki
Rinnakkaislääketeollisuus ry